

SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA V NITRE

Fakulta biotechnológie
a potravinárstva

Katedra hygieny
bezpečnosti potravín

MVDr. Ľubomír LOPAŠOVSKÝ, PhD.
Ing. Ján DUREC, PhD.

PRAKTICKÉ UPLATŇOVANIE SYSTÉMOV BEZPEČNOSTI POTRAVÍN

Nitra 2020
Vydala Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre
vo Vydavateľstve SPU

Autori: MVDr. Ľubomír Lopašovský, PhD. (3,26 AH)
Katedra hygieny a bezpečnosti potravín
FBP, SPU v Nitre

Ing. Ján Durec, PhD. (4 AH)
Katedra hygieny a bezpečnosti potravín
FBP, SPU v Nitre

Recenzenti: doc. Ing. Milan Kováč, CSc.
Ing. Pavol Bajzík, PhD.

Skriptá boli vydané s podporou projektu KEGA 017/SPU-4/2019.

Schválila rektorka Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre
dňa 9. 9. 2020 ako skriptá na CD.

© Ľ. Lopašovský, J. Durec, Nitra 2020

ISBN 978-80-552-2207-3

ÚVOD

Uplatňovanie princípov bezpečnosti potravín je veľmi dôležité v celom potravinovom reťazci. Preto by odborníci v tejto oblasti mali ovládať princípy na každom stupni potravinového reťazca bez ohľadu na to, či pri výkone svojej práce tu budú ovplyvňovať lebo nie. Dôležité je to predovšetkým z hľadiska poznania faktorov ovplyvňujúcich vstupy do pôdy, rastlinnej a živočíšnej produkcie, z ktorých sa potom produkujú suroviny na výrobu potravín. Nemôžeme teda hovoriť napr. o bezpečnosti mlieka ak nepoznáme aké krmivá boli zvieratám podávané, či boli liečené antibiotikami a dodržané ochranné lehoty alebo či neobsahuje iné kontaminanty. Podobne je to aj s ostatnými potravinami živočíšneho a rastlinného pôvodu. Z uvedené vyplýva, že u potravín vyrábaných na Slovensku je možné skontrolovať celý potravinový reťazec, kým u potravín dovážaných zo zahraničia to možné nie a môžeme sa spoľahnúť len na to, že prešli nejakou kontrolou.

Systémy, ktoré sa v minulosti zaviedli majú predovšetkým chrániť spotrebiteľa z rôznych hľadísk. Predovšetkým je ochrana z pohľadu určenia pôvodu krajiny výrobku, pretože už v minulosti najmä v súvislosti s GMO produktmi dochádzalo k ich predaju cez viacero krajín a v cieľovej krajine mali skončiť ako produkty bez GMO. Ďalej je dôležité a spotrebiteľ má právo vedieť, z ktorej krajiny daný výrobok pochádza a teda je potrebné kontrolovať či ten výrobok vôbec opustil brány daného podniku krajiny uvedenej na etikete výrobku. Vážnym problémom sa za ostatných 15 rokov stali podvody s potravinami. Svedčia o tom mnohé kauzy, ktorých cieľom bol ekonomický zisk na úkor spotrebiteľov. Preto aj v tejto oblasti je veľmi dôležitá výsledovateľnosť pôvodu a zloženia výrobkov. V súčasnom období hovoríme aj ďalšom veľmi dôležitom faktore, ktorým je duálna kvalita potravín. Aj tento problém vyžaduje hľadanie takých systémov, ktoré budú schopné účinne takéto prípady identifikovať. Medzi duálnou kvalitou a bezpečnosťou potravín je veľmi úzka súvislosť, preto je potrebné tieto systémy účinne prepojiť.

Významnú úlohu pri aplikácii systémov bezpečnosti potravín zohrávajú informačné a komunikačné technológie. Tie umožňujú nielen vzájomné prepájanie týchto systémov, ale aj ich kontrolu v celom reťazci pohybu hotových výrobkov a taktiež umožňujú spotrebiteľom pomocou rôznych aplikácií získať informácie o výrobkoch, ktoré si chcú zakúpiť.

Praktické uplatňovanie systémov bezpečnosti potravín si vyžaduje mať zavedené postupy umožňujúce získavanie informácií online, ich archivovanie a výmenu v celom distribučnom systéme a ich sprístupňovanie orgánom úradnej kontroly potravín. Toto umožňujú predovšetkým spomenuté informačné a komunikačné technológie, ktoré tak zvyšujú rýchlosť výmeny, spracovania a využívania informácií o potravinách. Skriptum poskytuje informácie o vybraných príkladoch uplatňovania systémov bezpečnosti potravín, pričom celá problematika je pomerne rozsiahlejšia a náročnejšia tak z hľadiska rozsahu ako aj obsahu.

Naše poďakovanie patrí recenzentom predkladanej publikácie doc. Ing. Milanovi Kováčovi, CSc., a Ing. Pavlovi Bajzíkovi, PhD., za ich podnetné pripomienky a návrhy k predloženému textu, ktoré umožnili jeho skvalitnenie a pomohli odstrániť formálne chyby a nedostatky.

Pod'akovanie

Publikácia je jedným výstupov projektu KEGA 017/SPU-4/2019 Inovácia obsahovej štruktúry a e-learning v študijných programoch Bezpečnosť a kontrola potravín a Potraviny a technológie v gastronómii a bola vydaná s finančnou podporou uvedeného projektu.

Nitra, august 2020

Autori

Autori:

Ľubomír LOPAŠOVSKÝ, Ján DUREC

Názov:

Praktické uplatňovanie systémov bezpečnosti potravín

Vydavateľ: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Vydanie: prvé na CD

Rok vydania: 2020

Náklad: 120 ks

AH-VH: 7,26-7,43

Neprešlo redakčnou úpravou vo Vydavateľstve SPU.

ISBN 978-80-552-2207-3